

POSELSTVÍ PAPEŽE JANA PAVLA II. K XC. SVĚTOVÉMU DNI UPRCHLÍKŮ 2004

VDALA ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE

PRAHA 2004

(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

1. Letošní Světový den uprchlíků s tématem „*Vystěhovalectví z pohledu budování míru*“ nabízí příležitost k zamyšlení nad tématem, které je dnes důležitější než kdy jindy. Přitahuje totiž pozornost veřejnosti k nucenému vystěhovalectví lidí a zaměřuje se na některé velmi aktuální problémy, zapříčiněné válkami a násilím, terorismem a útlakem, diskriminací a nespravedlností, které jsou bohužel stále na denním pořádku. Sdělovací prostředky nám přinášejí obrazy utrpení, násilí a ozbrojených konfliktů. Jsou to tragédie otřásající zeměmi a kontinenty, kdy nejpostiženější oblasti jsou nezdědka také ty nejhudší. Tak jsou lidé v dramatu navzájem spojeni.

Zvykáme si bohužel na obrazy bezútěšného putování a zoufalého útěku uprchlíků a jejich zakotvení se všemi jejich prostředky v bohatších zemích, kde hledají uspokojení svých tolika osobních a rodinných potřeb. Vystává tedy otázka: Jak máme mluvit o míru, když neustále dochází k napětí v nemálo částech světa? A jak může vystěhovalectví přispět k budování míru mezi lidmi?

2. Nikdo jistě nepopírá, že mír si přeje velká část lidstva. Je to právě tato palčivá touha, která žene k hledání každé cesty pro lepší budoucnost všech. Stále se přesvědčujeme, že je nutné bojovat proti válečnému zlu od jeho kořenů, protože mír není jednoduše nepřítomnost konfliktů, ale dynamický, společný a dlouhodobý proces, který se týká každé vrstvy společnosti, od rodiny po školu a po rozličné národní a mezinárodní instituce. Společně lze a je dokonce nutné budovat kulturu míru, ve které je možné předcházet střetu zbraní a každé formě násilí. Proto je třeba povzbudit ke konkrétním gestům a k úsilí o odpuštění, smíření a překonání rozdílu, které by jinak přetrvávaly bez naděje na řešení. Je také nutné zdůraznit, že nikdy nemůže existovat opravdový mír bez spravedlnosti a respektování lidských práv. Ve skutečnosti existuje úzká souvislost mezi spravedlností a mírem, jak poznamenal již starozákonní prorok: „*Opus iustitiae pax.*“ (Iz 32,17).

3. Budovat konkrétní mírové podmínky pro uprchlíky znamená vážně se angažovat především v ochraně *práva neemigrovat*, tedy práva na důstojný život v míru ve vlastní zemi. Při prozíravé místní a státní správě, spravedlivějším obchodu a solidární mezinárodní spolupráci by měl

být každý stát schopen zajistit svým obyvatelům kromě svobody projevu a pohybu také možnost uspokojit základní potřeby, jako je jídlo, péče o zdraví, možnost práce, bydlení a vzdělání, jejichž neuspokojení nutí mnoho lidí emigrovat i proti jejich vůli.

Existuje zajisté také právo na emigraci. Jak připomíná blahoslavený Jan XXIII. v encyklice *Mater et magistra*, na základě tohoto práva existuje všeobecné sdílení statků tohoto světa (srov. čl. 30 a 33). Vlády musí regulovat toky vystěhovalců s plným respektem k důstojnosti osob a k potřebám jejich rodin. Musí mít na zřeteli také požadavky společností, které uprchlíky přijímají. Pro tyto účely již existují dohody na ochranu vystěhovalců, stejně jako těch, kteří hledají v jiné zemi útočiště nebo politický azyl. Tyto dohody mohou být stále detailněji propracovávány.

4. Ať nikdo nepřehlídí podmínky, ve kterých se nacházejí zástupy uprchlíků! Jsou to lidé vláčení okolnostmi, často s dramatickým osudem. Masmédia zprostředkovávají jejich dojemné a někdy hrůzné obrazy. Jsou to děti, mladí, dospělí i staří lidé s vyzáblými obličejí a s očima plnými smutku a osamělosti. Tam, kde jsou přijati, někdy zakoušejí vážná omezení a restrikce. Je proto nutné uznat chvályhodné úsilí mnoha veřejných a soukromých organizací o zmírnění znepokojivých situací, ke kterým dochází na mnoha místech světa.

Nelze také než odsoudit praxi provozovanou některými bezohlednými vykořisťovateli, kteří na moři opouštějí nestabilní plavidla plná lidí, zoufale hledajících jistější budoucnost. Kdo se nachází v kritické situaci, naléhavě potřebuje rychlou a konkrétní pomoc.

5. I přes nastíněné problémy může svět běženců hodnotně přispět k upevnění míru. Vystěhovalectví může ve skutečnosti usnadnit setkání a porozumění nejen mezi lidmi a společnostmi, ale také mezi civilizacemi. Jak jsem psal v *Poselství k Světovému dni míru 2001*, tento obohacující dialog kultur je „nutnou cestou ke smíření světa“. To se děje, když se s přistěhovalci jedná s patřičným respektem k důstojnosti každého člověka; když se všemi způsoby uplatňuje kultura přijetí a míru, která sjednocuje rozdíly a hledá dialog, aniž by se uchýlovala ke lhostejnosti k hodnotám. Tato solidární otevřenost umožňuje a podmiňuje mír.

Při respektování vlastní identity uprchlíků a zároveň ochraně kulturního bohatství zemí, které je přijímají, platí, že pokud jsou všichni uprchlíci nakloněni postupné integraci, hrozí menší riziko, že budou

vytvářet skutečná „ghetta“ v izolaci od zbytku společnosti a někdy přímo pěstovat myšlenku na ovládnutí celého území.

Když se rozdíly setkávají a doplňují, umožňují „soužití růzností“. Lidé objevují hodnoty společné každé kultuře, které nerozdělují, ale spojují; hodnoty, které prohlubují jejich kořeny v *lidské společnosti*, což pomáhá k dialogu prospěšnému pro budování realistické cesty vzájemné tolerance, respektující zvláštnost každého. V těchto podmínkách fenomén vystěhovalectví napomáhá uskutečňování snu o budoucím míru pro celé lidstvo.

6. Blahoslavení tvůrci pokoje, říká Pán (srov. Mt 5,9a). Křesťané nacházejí při hledání ideálu bratrského soužití mezi lidmi svůj zdroj a vzor v Bohu, jediném ve třech osobách. Z celého srdce si přeji, aby každé církevní společenství, složené jak z uprchlíků, tak i z těch, kteří je přijímají, neúnavně usilovalo o mír a čerpalo sílu ze zdroje milosti. Nesmiřujte se s nespravedlností, ani se nenechte přemoci problémy nebo rozpaky!

Když mnozí sdílí sen o míru a když se správně zhodnotí přínos běženců a uprchlíků, lidstvo se může stále více stávat rodinou všech a naše Země opravdovým „společným domovem“.

7. Ježíš nám svým životem a především smrtí na kříži ukázal cestu, kterou máme jít. Svým vzkříšením nám zajistil věčné vítězství dobra nad zlem i to, že každá naše námaha a starost, nabídnutá nebeskému Otci společně s jeho utřením, přispívá k realizaci všeobecného plánu spásy.

S tímto přesvědčením vyzývám všechny, kteří jsou jakkoliv zapojení do řešení otázky vystěhovalectví, aby budovali mír. Ujišťuji vás svou zvláštní modlitbou, dovolávám se mateřské přímluvy Marie, Matky jednorozeného Božího Syna, který se stal člověkem, a všem a každému uděluji své požehnání.

Ve Vatikánu 15. prosince 2003

Seznam dokumentů vydaných v této ediční řadě

1. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1994 (1993)
2. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě II. světového dne nemocných 11. února 1994 (1993)
3. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1994 (1993)
4. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti IX. a X. světového dne mládeže 1994–1995 (1994)
5. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni modliteb za povolání (1994)
6. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1994 (1994)
7. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXVIII. světovému dni sdělovacích prostředků 15. května 1994 (1994)
8. Dopis papeže Jana Pavla II. rodinám (1994)
9. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni uprchlíků 1994–1995 (1994)
10. Poselství Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1995 (1994)
11. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě III. světového dne nemocných 11. února 1995 (1995)
12. List papeže dětem u příležitosti Roku rodiny (1995)
13. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1995 (1995)
14. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1995 (1995)
15. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni modliteb za povolání (1995)
16. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIX. světovému dni sdělovacích prostředků 28. května 1995 (1995)
17. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1996 (1995)
18. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k oslavě IV. světového dne nemocných 11. února 1996 (1996)
19. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k postní době 1996 (1996)
20. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1996 (1996)
21. Poselství Svatého otce mladým celého světa u příležitosti XI. světového dne mládeže 1996 (1996)
22. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1996 v jubilejním roce jeho kněžského svěcení (1996)
23. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni modliteb za povolání 28. dubna 1996 (1996)
24. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1997 (1996)
25. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k přípravě na V. světový den nemocných 11. února 1997 (1996)
26. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1997 (1996)
27. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1997 (1997)
28. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1997 (1997)
30. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXI. světovému dni sdělovacích prostředků 11. května 1997 (1997)
31. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1998 (1997)
32. Poselství papeže Jana Pavla II. k VI. světovému dni nemocných, Loreto 11. února 1998 (1998)
33. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1998 (1998)
34. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1998 (1998)
35. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1998 (1998)
36. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni modliteb za povolání 3. května 1998 (1998)
37. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. k XXXII. světovému dni sdělovacích prostředků 24. května 1998 (1998)
38. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 1999 (1998)
39. Poselství papeže Jana Pavla II. k přípravě VII. světového dne nemocných 11. února 1999 (1999)
40. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 1999 (1999)
41. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 1999 (1999)
42. Poselství Svatého otce Jana Pavla II. ke XXXVI. světovému dni modliteb za povolání 25. dubna 1999 (1999)

43. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 1999 (1999)
44. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIII. světovému dni sdělovacích prostředků 16. května 1999 (1999)
45. *Incarnationis mysterium* – bula k vyhlášení Velkého jubilea roku 2000 (1999)
46. List papeže Jana Pavla II. umělcům (1999)
47. List papeže Jana Pavla II. starým lidem (1999)
48. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 2000 (1999)
49. Poselství papeže Jana Pavla II. k VIII. světovému dni nemocných (1999)
50. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2000 (2000)
51. Poselství papeže Jana Pavla II. o putování na místa spjatá s dějinami spásy (2000)
52. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni uprchlíků 2000 (2000)
53. List Svatého otce Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2000 (2000)
54. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni modliteb za povolání 14. května 2000 (2000)
55. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIV. světovému dni sdělovacích prostředků 4. června 2000 (2000)
56. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2001 (2000)
57. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2001 (2001)
58. Apoštolský list Jana Pavla II. daný motu proprio k prohlášení svaté Brigity Švédské, svaté Kateřiny Sienské a svaté Terezie Benedikty od Kříže za spolupatronky Evropy (2001)
59. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2001 (2001)
60. *Novo millennio ineunte* – apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr Jubilejního roku 2000 (2001)
61. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2001 (2001)
62. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVIII. světovému dni modliteb za povolání 6. května 2001 (2001)
63. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXV. světovému dni sdělovacích prostředků 27. května 2001 (2001)
64. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXII. světovému dni cestovního ruchu 27. září 2001 (2001)
65. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2002 (2001)
66. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni nemocných 11. února 2002 (2002)
67. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2002 (2002)
68. Poselství papeže Jana Pavla II. k LXXXVIII. světovému dni uprchlíků 2002 (2002)
69. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXIX. světovému dni modliteb za povolání 21. dubna 2002 (2002)
70. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXXVI. světovému dni sdělovacích prostředků 12. května 2002 (2002)
71. List papeže Jana Pavla II. kněžím k Zelenému čtvrtku 2002 (2002)
72. Poselství Papeže Jana Pavla II. k XXIII. světovému dni cestovního ruchu 2002 (2002)
73. *Misericordia Dei* – apoštolský list o některých aspektech slavení svátosti smíření (2002)
74. *Rosarium Virginis Mariae* – apoštolský list o modlitbě svatého růžence (2002)
75. Poselství papeže Jana Pavla II. k oslavě Světového dne míru 1. ledna 2003 (2002)
76. Poselství papeže Jana Pavla II. u příležitosti LXXXIX. světového dne uprchlíků 2003 (2003)
77. Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2003 (2003)
78. Poselství papeže Jana Pavla II. k XI. světovému dni nemocných 2003 (2003)
79. Poselství papeže Jana Pavla II. ke Dni mládeže v diecézích na Květnou neděli 13. dubna 2003 (2003)
80. Poselství papeže Jana Pavla II. k XL. světovému dni modliteb za povolání (2003)
81. Poselství papeže Jana Pavla II. ke XXXVII. světovému dni sdělovacích prostředků (2003)
82. *Ecclesia in Europa* – posynodální apoštolská exhortace (2003)
83. Poselství papeže Jana Pavla II. k XXIV. světovému dni cestovního ruchu 2003 (2003)
84. Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni míru 1. ledna 2004 (2003)

- 85.** Poselství papeže Jana Pavla II. k Světovému dni nemocných 11. února 2004 (2004)
- 86.** Poselství papeže Jana Pavla II. k postní době 2004 (2004)
- 87.** Poselství papeže Jana Pavla II. k XC. světovému dni uprchlíků 2004 (2004)